

وزیر راه و شهرسازی گفت: بخش خصوصی باید برای تکمیل پروژه‌های نهضت ملی پیشگام باشند و ۸۰ درصد تعاونی‌های مسکن با مشکل مواجه هستند. مهرداد بذریاش وزیرراه وشهرسازی گفت: سال ۹۸ و ۹۹ در حالی پشت سر گذاشتیم که بخش تولید مسکن اعداد منفی را تجربه کرد و این اعدادها به معنای عقب ماندگی جدی در حوزه صنعت ساختمان محسوب می شود. وزیر راه و شهرسازی در ادامه تأکید کرد: البته این اعداد منفی در بیکاری و اثرات اجتماعی رخ نمایی می کند و از منفی ۱۳ در سال ۹۸ و ۹۹ به رشد مثبت ۳ و ۸ دهم درصدی را در بخش مسکن شاهد بودیم. در سال گذشته (۱۴۰۱) هم متأسفانه شاهد رشد منفی بودیم. وی گفت: البته این رشد در صنعت ساختمان ایده‌آل نیست اما امیدوار کنند خواهد بود زیرا مشخص است اتفاقات خوبی در مسکن در حال رخ دادن است. به نظر می‌رسد تمام مؤلفه‌های

برخی از دولتمردان وصاحبان واحدهای تولیدی رابطه معناداری بین افزایش مزد کارگران و افزایش نرخ تورم قائل هستند ولی بایدادعان کرد در شرایطی که سهم شوک‌های ارزی بالاست سهم افزایش مزد ناچیز است.

امین دلیری، تحلیل‌گر مسائل اقتصادی کشورگفت: دراین شرایط ناپایدار ضمن اینکه هزینه‌های جاری و عمرانی دولت به صورت غیرقاعده در حال افزایش مستمر است. قدرت خرید مزدبگیران ثابت اقشار ضعیف جامعه کاهش یافته و آنها را به طرف فقر می‌کشاند. این وضعیت نتیجه سیاست‌های تشدیدکننده تورم دولت دوازدهم ودولت سیزدهم به طور خاص است. وی افزود: علت اصلی ماندگاری تورم ۴۰ درصدی در ۴ سال گذشته، ایجاد شوک‌های متعدد ارزی و قیمتی بوده که نرخ کالاهاو خدمات را به شدت افزایش داده و وضعیت معیشت مزدبگیران را در حالت بحرانی قرار داده است.

این اقتصاددان در پاسخ به این پرسش که حال در این وضعیت نامطلوب وبفرنج‌تر شدن آن باگذر زمان چه باید کرد، گفت: پاسخ مشخص است، متناسب سازی مزدبگیران ثابت با نرخ تورم وحفظ قدرت خرید افراد در برابر تورم تحمیل شده به آنهاست. وی گفت: نخست باید جنس تورم در ایران را تشخیص داد: آیا از ناحیه افزایش تقاضاست یا از ناحیه هزینه؟ طبق مطالعات انجام شده، جنس تورم حاضر ترکیبی و ناشی از فشار تقاضاوشمار جزئی به طور توانمان است زیرا اثر تغییرات مستمر نرخ ارز بر کالاهای وارداتی مواد اولیه، مواد واسطه‌ای و کالاهای سرمایه‌ای نظیر ماشین آلات وتغییرات تکنولوژیکی بر قیمت تمام شده کالا اثر می‌گذارد. بنابراین تورم تولیدکننده را افزایش می‌دهد.

وی ادامه داد: از طرف دیگر، افزایش نقدینگی و پایه پولی به افزایش هزینه‌های جاری و عمرانی دولت و افزایش بدهی دولت به لحاظ کسری بودجه و افزایش اضافه برداشت بانک‌ها از حساب بانک مرکزی و افزایش بدهی آنها به بانک مرکزی ونیز وام دهی بی‌رویه آنها و نیز افزایش دارایی‌های خارجی بانک مرکزی، موجب افزایش نقدینگی و افزایش ضریب فراینده پولی و پایه پولی شده وسبب تشدید نرخ تورم می‌شود. بنابراین تورم حاضر نتیجه فشار تقاضاهم است. لذا، کنترل ومهار تورم در این وضعیت رایج‌پدیده وسخت می‌کند، دلیری تصریح کرد: وقتی در این حالت بد ماندگاری تورم در نرخ بالایی رسمیم، چاره‌ای جز متناسب سازی نرخ تورم با مزد پرداختی نداریم.

■ **معیار تصمیم‌گیری برای تعیین مزد چیست؟**
این اقتصاددان درباره تعیین مزد متناسب با شرایط یادآور شد: نرخ تورم و اثرگذاری آن بر مزد پرداختی و قدرت خرید، با شاخص هزینه زندگی که حد متوسط تغییرات قیمت‌ها را مورد محاسبه قرار می‌دهد، معیاری برای اندازه‌گیری قدرت خرید پول و تعیین مزد واقعی است. شاخص هزینه زندگی که بخشی از شاخص‌های قیمت (Price Indexes) محسوب می‌شود، ضمن اینکه میزان قدرت خرید مزدبگیران جامعه را قابل دسترسی قرار می‌دهد؛ ارزش پول ملی را در مقابل ارزش‌های خارجی محاسبه کرده و در اختیار سیاست‌گذاران ارشد اقتصادی و سیاسی می‌گذارد.

این مدرس دانشگاه گفت: نرخ تورم که با شاخص‌های بهای عمده فروشی و خرده فروشی محاسبه می‌شود، اثر خود را بر مزد پولی (Money Wage) می‌گذارد. به عنوان مثال اگر مزد ماهانه یک فرد حقوق بگیر

بخش مسکن فعالیت می‌کنند. بذریاش تأکید کرد: انتظاری رود در سال (۱۴۰۳) رکورد مسکن یزنیم و حوزه نهضت ملی مسکن با رویکرد‌های عادی متفاوت خواهد بود. نهضت به معنای رویکرد نهضت وار در تمام بخش‌های کشور باید صورت بگیرد. نهادهای مالی، شهرداری و دستگاه‌های نظارتی باید پیشگام باشند. وی ادامه داد: در پروژه نهضت ملی مسکن از مرز ۲ میلیون و ۴۰۰ واحد نهضت ملی مسکن عبور کردیم برای به اتمام رساندن این واحدهای مسکونی نیازمند هزینه‌های کلان خواهیم بود. عضو کابینه دولت سیزدهم تصریح کرد: یکی از سیاست‌های وزارت راه وشهرسازی مردمی سازی مسکن خواهد بود و بخش خصوصی باید در حوزه ساخت و ساز مسکن ورود کنند؛ طبق فرمایش مقام معظم رهبری دستگاه‌های دولتی باید مدخلاتشان را کاهش دهند و بخش‌های دولتی به پای کار بیایند.

اقتصاد کلان

وزیر راه و شهرسازی:

۸۰ درصد تعاونی‌های مسکن مشکل دارند

مهدی کروبی

گزارش «اسکناس» از تأثیر افزایش حقوق کارگران بر تورم

سهم ناچیز افزایش دستمزد در برابر شوک‌های ارزی

ثابت، ماهانه ۱۰ میلیون تومان در سال

باشد و شاخص هزینه زندگی سالانه ۴۰ درصد افزایش یافته باشد، در واقع ۴۰ درصد از مزد پولی پرداختی به وی در ابتدای سال نسبت به سال قبل کاهش یافته است. لذا در مقابل مزد پولی، مزد واقعی وجود دارد که با تعدیل شاخص هزینه زندگی از مزد پولی، مزد واقعی (Real Wage) پرداختی به دست می‌آید، به این ترتیب با تعدیل مزد پولی متناسب با نرخ تورم، مزد پولی پرداختی به میزان ۶ میلیون تومان در ابتدای سال مورد نظر کاهش یافته و این مبلغ تعدیل شده، در واقع همان مزد واقعی پرداختی پس از تعدیل نرخ تورم است.

دلیری عنوان کرد: اگر بخواهیم قدرت خرید افراد را نسبت به سال گذشته حفظ کنیم باید ۴۰ درصد به مزد پرداختی این شخص در سال بعد اضافه شود و مزد پرداختی او به میزان ۱۴ میلیون تومان، افزایش پیدا کند تا قدرت خرید او حفظ شده و عیناً مانند سال گذشته بتواند کالاهای که برای امرایعاش تورم خود هزینه می‌کرد، اتباع کند. اگر این نرخ تورم در سال‌های آتی هم استمرار داشته باشد، در ابتدای سال آتی نسبت به سال ماضی مجدداً بیش از ۴۰ درصد به مزد پولی پرداختی افراد اضافه شده تا قدرت خرید آنها را به اندازه سال ماضی حفظ کند.

■ **حفظ قدرت خرید بدون پس انداز**
این تحلیلگر مسائل اقتصادی با بیان اینکه اگر به دقت به این افزایش‌های مزد، توجه کنیم مثل اینکه هیچ افزایشی در مزد واقعی رخ ندهاده، بلکه فقط توانسته‌ایم قدرت خرید مزد پولی را برابر قدرت خرید سال‌های گذشته حفظ کنیم، گفت: در صورت استمرار افزایش نرخ تورم، مریبچ افزایش نرخ تورم و افزایش مزد پرداختی همچنان ادامه دار خواهد بود. این شرایط نه به سود دولت است و نه به سود مزدبگیران ثابت مثل کارگران. یعنی استمرار این وضعیت، مزدبگیران ثابت، تنها اقشری هستند در شرایط تومی حاد، نمی‌توانند بار تومی خود را به دیگران منتقل کنند. لذا کارگران به ویژه در چهار سال گذشته که برای مایحتاج روزمره زندگی خود بر حسب عادت تهیه می‌کرده‌اند، هیچ وجه اضافه‌ای نخواهند داشت تا پس‌انداز کنند بلکه پس‌انداز منفی خواهند داشت.

وی اظهار کرد: کشوری که اغلب مردم آن قادر به پس‌انداز نباشند، بدیهی است سرمایه‌گذاری از ناحیه این قشر که اکثریت جمعیت کشور را تشکیل می‌دهد، صورت نخواهد گرفت. افزایش ظرفیت‌های تولیدی هم بدون سرمایه‌گذاری، راه به جایی نخواهد برد. به عبارت دیگر، اگر فرض شود، مزد پولی ۲۰ درصد افزایش و شاخص هزینه زندگی ۴۰ درصد افزایش پیدا کند، توانسته فقط ۲۰ درصد از ۴۰ درصد قدرت خرید کاهش یافته‌وی را جبران کند. لذا تنها افزایش مزد پرداختی افزایشی نداشته، بلکه ۲۰ درصد قدرت خرید خود را نسبت به دوره قبل از دست

تورم تک رقمی باشد، افزایش قابل توجه مزد محسوس است و می‌تواند بر افزایش نرخ تورم به صورت معنادار اثر بگذارد. وی یادآور شد: بر اساس آمار منتشر شده از سوی مرکز آمار ایران آمار یک دهه میزان افزایش میزان دستمزد سالانه و میزان تورم سالانه را از سال ۹۳ تا ۱۴۰۲ مشخص می‌کند، در سال ۱۴۰۱ که بیشترین افزایش دستمزد یعنی ۵۷٫۴ درصد در یک دهه رخ داد، تورم در سال ۱۴۰۰ که ۴۰٫۲ درصد بود، در سال ۱۴۰۱ به ۴۵٫۸ درصد رسید. همان‌طور که می‌دانیم حذف ارز ترجیحی از واردات کالاهای اساسی و ضروری مردم وتغییر ۷ برابری تسعیر نرخ ارز کالاهای اساسی و ضروری، شوک زیادی بر سطح عمومی قیمت‌ها وارد کرد. تورم ماهانه و تورم نقطه به نقطه در ماه شهریور ۱۴۰۱ نسبت به ماه مشابه سال گذشته به بالای ۵۰ درصد رسید. لذا افزایش ۵۷ درصدی دستمزد کارگران در تورم سالانه سال مورد اشاره به دلایلی که اشاره شد، محسوس نبود. البته چون هزینه دستمزد یکی از هزینه‌های مستقیم در قیمت تمام شده کالای ساخته شده در واحدهای تولیدی است و یکی از اقلام هزینه مانند مواد اولیه و اقلام هزینه‌های غیر مستقیم وهزینه‌های سربار در قیمت تمام شده کالا تأثیر دارد، ولی به علت سهم بار تومی تورم تولیدکننده از ناحیه افزایش نرخ ارز، این افزایش دستمزد کارگران نمی‌تواند عامل تأثیرگذار در نرخ تورم تولیدکننده و تورم سالانه باشد.

دلیری اظهار کرد: با توجه به روند افزایشی نرخ تورم و شاخص‌بهای کالاها و خدمات مصرفی در یک دهه گذشته به ویژه که نرخ تورم در ۴ سال اخیر به بالای ۴۰ درصد رسیده و شاخص کالاها و خدمات مصرفی طی سال‌های این دوره به شدت افزایش یافته است و می‌توان ۴ سال گذشته را یکی از دوران‌های لحجم‌گسیختگی نرخ تورم در سال‌های بعد از انقلاب تلقی کرد. حال اگر به همین آمار رسمی نرخ تورم و شاخص‌بهای کالاها و خدمات مصرفی استناد کنیم، مشاهده می‌شود طی ۷ سال گذشته، شاخص کل قیمت‌ها از ۹۵ به عنوان سال پایه ۱۳۹۵) همان‌طور که اشاره شد، غیر از سال‌های ۹۴، ۹۵ و ۹۶ که از رشد نرخ تورم کاسته شد، از سال ۹۹ تا نیمه اول سال ۱۴۰۲ با افزایش شدید شاخص کل کالا و خدمات، نرخ تورم به شدت غیر رسمی در شهریور ۱۴۰۲ نسبت به شهریور سال ۱۴۰۰ از مرز ۵۰ درصد عبور کرد. البته با تعدیلات انجام گرفته در محاسبات نرخ تورم تا پایان بهمن ماه ۱۴۰۲ به حدود ۴۳ درصد کاهش یافته ولی هنوز بالای ۴۰ درصد را سیر می‌کند.

وی افزود: در دوره بعدی در همین دهه، با قرار گرفتن سال ۹۵ به عنوان سال پایه ۱۰۰ (۱۳۹۵) همان‌طور که اشاره شد، غیر از سال‌های ۹۴، ۹۵ و ۹۶ که از رشد نرخ تورم کاسته شد، از سال ۹۹ تا نیمه اول سال ۱۴۰۲ با افزایش شدید شاخص کل کالا و خدمات، نرخ تورم به شدت غیر رسمی در شهریور ۱۴۰۲ نسبت به شهریور سال ۱۴۰۰ از مرز ۵۰ درصد عبور کرد. البته با تعدیلات انجام گرفته در محاسبات نرخ تورم تا پایان بهمن ماه ۱۴۰۲ به حدود ۴۳ درصد کاهش یافته ولی هنوز بالای ۴۰ درصد را سیر می‌کند.

■ **دولت ملزم به جبران نرخ تورم برای مزدبگیران است**

این تحلیلگر اقتصاد در ادامه سخنان خود تأکید کرد: دولت قبل ودولت فعلی باید این سوال را مطرح کرد مشکلاتی که بر اثر کاهش قدرت خرید جامعه مزدبگیران به ویژه کارگران وسخت کردن معیشت آنان در بورس شده، چگونه باید جبران شود؟ سیاست‌های تورم‌زایی که بر اثر شوک‌های متعدد ارزی وقیمتی، باعث کاهش ارزش پول ملی وقدرت خرید آنان به ویژه طی ۴ سال گذشته شده، مسؤولان ارشد اقتصادی دولت گذشته و فعلی به سبب سهم‌تورم‌زایی سیاست‌های اقتصادی آنها، موجب معضلات فعلی اقتصادی شده‌اند، باید با اجرای سیاست‌های جبرانی نسبت ترمیم مزد پرداختی آنان اهتمام ورزند.

این مدرس اقتصاد عنوان کرد: دولت‌هایی که متولی امور کشوری می‌شوند، بر خود فرض می‌دانند، در صورتی که سیاست‌های پولی و مالی، موجب افزایش نرخ تورم شود، حداقل باید برابر نرخ تورم، مزد ها افزایش یابد. حال اگر اثراتی که بر اثر تغییرات برابری نرخ ارزش‌های خارجی معتبر بر rial گذاشته، در محاسبات آورده شود باید سیاست‌های جبرانی بیشتری را برای کاهش فشارهای تورمی و کاهش قدرت خرید اقشار آسیب‌پذیر جامعه علاوه بر جامعه کارگران و مزدبگیران ثابت اعمال شود.

اسکناس

گزارش

گره خوردن سرنوشت بورس و تولید عامل اصلاح مقررات ضد سرمایه‌گذاری

دولت در سال‌های اخیر تلاش کرده وابستگی به نفت را کاهش دهد و به درآمد‌های مالیاتی بیافزاید همین موضوع تغییر نرخ مالیات و وضع مالیات بر کالاهای جدید را به همراه داشته است. این موضوع روی فعالیت سرمایه‌گذاران وسهمداران هم تأثیر گذار است، چرا که برای خرید کالایی سال آینده از نظر کنترل تراکنش‌های مالی و مالیات بر عایدی سرمایه، سیاست‌کنترلی بسیار شدیدتری اجرا خواهد شد.

در مورد طلا، طلافروش‌ها ملزم به ثبت سامانه‌ی هر طلایی خواهند بود که می‌فروشند تا به این طریق در نظام اخذ مالیات بر عایدی، اطلاعات هر کسی که طلا خرید در دسترس باشد وبعد از عایدی ناشی از تورم، از انها مالیات ستانده شود. در مورد سایر دارایی‌ها نیز این سختگیری در سال آینده وجود خواهد داشت.

با این حال هفته‌های آخر سال کسانی که به این امر واقف هستند، تاجایی که امکان دارد، دارایی خودشان را به طلا و دلار تبدیل می‌کنند. زیرانسیست به اجرای محدودیت معاملات طلا و دلار توسط سیاست‌گذاران تردید دارند، همین امر نیز باعث شده، علی‌رغم همه عملیات‌های بانک مرکزی، بازار دلار و طلا داغ شود. در مقابل بازار سرمایه با وجود فشارهای سیاست‌گذار وبازارسازانعطاف پذیری بیشتری نسبت به سیاست‌های دولت دارد، برای نمونه پس از آن که افت نرخ گاز خوراک پتروشیمی طبق فرمول ورشد نرخ دلار نیما برای پتروشیمی‌های مصرف‌کننده گاز و تولیدکننده اوره و متانول تغییر کرد بانوسانات بازار جهانی شرایط برای اصلاح مقررات فراهم است.

در همین راستا مهدی دلبری کارشناس بازار سرمایه با اشاره به اینکه یکی از آنها بحث فاکتور نرخ خوراک پتروشیمی‌ها بود که ظاهراً دولت در حال تعدی از فرمولی است که خود تصویب کرده گفت: دولت هر چند قبلاً نرخ بالاتری را به پتروشیمی‌ها تحمیل می‌کرد اما دو برابرشدن نرخ برق صنایع واردی و این دو خبر منفی که اوایل هفته به بازار مخابره شد، بازار را تحت تأثیر قرار داده است. حالا دولت به دلیل کاهش درآمد ارزش صادرات شرکت‌ها به دنبال تعدیل نرخ خوراک برای بازگشت صنعت به روال قبل است.

■ **سیاست‌های اصلاحی دولت در قبال بورس**
یکی دیگر از سیاست‌های دولت در قبال بورس اصلاح رویه قیمت‌گذاری خودر بود که قرار شده بر مبنای صورت‌های مالی اصلاح شود. درهله اول صنعت خودرو و قطعات به دلیل اخبار پیرامون صنعت وهمچنین عملکرد خود قطعه‌سازها مورد توجه قرار گرفتند و این روند مثبت به دلیل اصلاح‌سازها ادامه خواهد داشت. در بازار خودرویی قیمت کارخانه خودرو وسازها کفاف هزینه تولید را نمی‌دهد و خودرو سازها با تولید هر خودرو، به زیان انباشته اضافه می‌کنند. قبلاً دولت به دلیل سیاست‌های ضد تورم اجازه افزایش نرخ درست کارخانه نمی‌داد. این زیان با یستی از جایی تأمین می‌شد و محل تأمین زیان به سه شکل اصلی، بدهی به بانک‌ها، بدهی به مشتریان و بدهی به قطعه‌سازها بود. بنابراین دولت مجبور به اصلاح رویه است. زیرا بر این سه زیان و بدهی دولت به حدی رسیده که دیگر این سه منبع جوړگو نیست والبت بانک مرکزی با درخواست تسهیلات یکی از خودرو سازها به صورت ویژه از محل زیان و بدهی دولت به حدی رسیده که دیگر این سه منبع بانک مرکزی مخالفت کرده است. بنابراین در اولین اقدام باید قیمت فروش کارخانه اصلاح قابل توجه شود تا شاید شرکت‌ها از این وضعیت بیرون بیایند در حالی که نرخ دلار در بازار آزاد در محدوده ۵۹ هزار تومان قرار دارد، بانک مرکزی با اگرانه نرخ دلار نیما را ۴۰ تومان دیگر بالاورد تا به ۳۹۸۶۴ تومان برسد. انتظار می‌رود در هفته‌های پیش رو باز هم نرخ دلار نیما افزایش پیدا کند و تا پایان سال شاید به محدوده ۴۲ هزار تومان برسد.

■ **همگرایی تولید و بورس**
با وجود اینکه دولت فشار مالیاتی بر بازارهای سودآوری را افزایش داده بی اعتمادی مانع حضور سرمایه‌گذاران در بورس شده، در حالی که سرنوشت بورس وتولید گره خورده و دولت مجبور به اصلاح مقررات بورسی است. علی‌اکبر نیکوآقای با تأکید بر اینکه تنها راه ایجاد رشد اقتصادی حمایت از تولید و شرکت‌های بورسی است، اظهار کرد: هم‌اکنون منابع ارزی زیادی در اختیار دولت قرار ندارد که بتواند کالاهای زیادی وارد کشور کند. از این رو بهترین سیاست اصلاح قانون ومقررات ضد تولید است و این موضوع می‌تواند روی معاملات بورس هم تأثیر مثبت بگذارد. از طرف دیگر ایجاد محدودیت وهزینه برای بازارهای سوداگری به جبران سرمایه در اقتصاد مولد کشور کمک می‌کند.

از این رو با در نظر گرفتن اینکه دولت نمی‌تواند نسبت به قوانین مخرب تولید بی‌توجه باشد و مجبور به اصلاح مقررات است، سرمایه‌گذاری در بورس می‌تواند در بلندمدت موثرتر از سایر بازارهایی باشد که در تیررس مالیات و... باشد. به همین دلیل سرمایه‌گذاری در در بین صنایع کوچک تومی مثل سیمانی، غذایی، کاشی و سرامیک، کانی‌های غیرفلزی وغیره که عملکرد به نسبت بهتر از بقیه صنایع داشته‌اند مورد توجه سهامداران قرار دارد. البته تک‌نماده‌ای خودرویی، بانکی و... نیز به بهانه‌های مختلف مثل واگذاری دارایی‌ها یا افزایش سرمایه نیز می‌توانند در کانون توجه باشند.